

TRIỂN KHAI ĐÀO TẠO TRỰC TUYẾN (E-LEARNING) CHO CÁC MÔN HỌC CHUYÊN NGÀNH THÔNG TIN - THƯ VIỆN

TS Đỗ Văn Hùng

Trường Đại học KHXH&NV, Đại học Quốc gia Hà Nội

Đào tạo trực tuyến (e-learning) đang trở thành xu thế trong giai đoạn hiện nay. Khoa Thông tin - Thư viện, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội đã mạnh dạn triển khai đào tạo trực tuyến cho các môn học chuyên ngành của hai ngành Quản lý thông tin và Thông tin - Thư viện. Khoa cũng dự kiến triển khai đào tạo trực tuyến cho hệ sau đại học, đặc

biệt là thạc sĩ ứng dụng với đặc thù hệ đào tạo này đặt ở các địa phương.

Để triển khai e-learning, Khoa đã tập huấn sử dụng phần mềm cho tất cả giảng viên và các trợ lý để đảm bảo làm chủ được công nghệ dạy học trực tuyến. Đồng thời trong khóa học này cũng chia sẻ những kinh nghiệm và những tình huống sư phạm trong dạy học trên môi trường mạng.



Giảng viên Khoa TT-TV tham dự tập huấn giảng dạy e-learning (ảnh Thanh Hà)

Đào tạo trực tuyến là hình thức đào tạo dựa trên nền tảng công nghệ thông tin với việc sử dụng phần mềm, các thiết bị điện tử (ví dụ như máy tính cá nhân, điện thoại thông minh, máy tính bảng) có kết nối Internet để thực hiện việc giảng dạy và học tập. Đây là hình thức học tập linh hoạt, người học có thể chủ động học mọi lúc, mọi nơi thông qua các học liệu đa phương tiện (bài giảng điện tử, âm thanh, hình ảnh, video, đồ họa...).

Để áp dụng đào tạo trực tuyến hiện nay, khó khăn lớn nhất là giảng viên phải vượt qua được rào cản về mặt tâm lý: ngại

thay đổi, ngại khó khi sử dụng công nghệ, họ phải học cách chuyển đổi bài giảng của mình lên môi trường mạng cũng như tương tác sinh viên trên môi trường mạng. Hiện nay có rất nhiều công nghệ, công cụ có thể hỗ trợ giảng viên và sinh viên học trực tuyến được. Ví dụ đơn giản nhất là chúng ta có thể dùng facebook, zalo, skype để chuyển tải bài giảng trực tiếp của giảng viên. Chúng ta có thể dùng điện thoại cá nhân - một smartphone đơn giản cũng có thể triển khai được bài giảng. Tuy nhiên thì để một trường đại học triển khai được một hệ thống đào

tạo trực tuyến thì theo tôi phải có một giải pháp tổng thể về mặt hạ tầng công nghệ và một hệ thống phần mềm tích hợp. Hệ thống này phải tích hợp tổng thể: giảng dạy trực tuyến, tương tác sinh viên thời gian thực, cho phép sinh viên trao đổi ý kiến của mình thông qua mạng, có thể trao đổi chat thông qua hệ thống tin nhắn, giảng viên có thể chấm bài và trả bài trực tuyến, kiểm soát việc học của sinh viên, đồng thời hệ thống cũng hỗ trợ hoạt động quản lý đào tạo của nhà trường.

Một khía cạnh quan trọng nữa là để triển khai đào tạo trực tuyến thì nguồn học liệu, đặc biệt là học liệu số là rất quan trọng. Học trực tuyến sẽ cần sự tự chủ, tự giác của người học trong việc đọc tài liệu tham khảo

chuyên môn. Muốn người học đọc tài liệu thì các thư viện phải có sẵn tài liệu số để họ có thể dễ dàng truy cập và sử dụng. Do vậy, tập trung phát triển học liệu số tại các thư viện đại học là nhiệm vụ quan trọng trong giải pháp tổng thể phát triển e-learning.

Trong năm học 2019 - 2020, Khoa sẽ triển khai hình thức đào tạo hỗ trợ (Blended learning) tức là kết hợp giữa giảng dạy trực tuyến và giảng dạy trên giảng đường. Những năm học tiếp theo sẽ triển khai một số môn học hoàn toàn trực tuyến và sẽ tăng dần số lượng môn học được đào tạo theo hình thức này.

Đào tạo trực tuyến có những ưu điểm và thách thức sau:

Ưu điểm	Khó khăn/thách thức
<p>Đối với người dạy và người học</p> <ul style="list-style-type: none"> • Linh hoạt trong giảng dạy: có thể tổ chức dạy linh hoạt và học mọi lúc mọi nơi, hỗ trợ tối đa người học theo nhu cầu cá thể hóa. • Tương tác và hợp tác: tăng cường tương tác thường xuyên giữa người dạy với người học, người học với người học ở trong và ngoài giờ học. • Sử dụng đa phương tiện (video, âm thanh, hình ảnh, text, đồ họa...) để làm phong phú bài giảng. • Phản hồi nhanh chóng và nhiều người cùng một lúc, giữ kết nối thường xuyên giữa giảng viên và sinh viên • Đánh giá sinh viên thường xuyên và lấy ý kiến phản hồi nhanh chóng. • Sinh viên có thể theo dõi tiến trình học tập, có thể học lại các phần đã học từ các tuần trước đó. • Dễ dàng chia sẻ học liệu và tổ chức học liệu học tập. <p>Đối với cơ sở đào tạo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giải quyết được việc thiếu giảng đường và các cơ sở vật chất hỗ trợ. • Có thể triển khai diện rộng các môn học chung, các môn học thiếu giáo viên. • Tiết kiệm chi phí trong triển khai đào tạo. • Mở rộng quy mô đào tạo, mở rộng cơ hội học tập cho nhiều người. • Tạo môi trường học tập hiện đại và chuyên nghiệp. • Tăng cường hợp tác đào tạo với các đơn vị khác trong và ngoài nước (đặc biệt hiệu quả khi khoảng cách địa lý là một rào cản) 	<p>Đối với người dạy và người học</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giảng viên cần phải chuẩn bị kịch bản giảng dạy chi tiết để triển khai hiệu quả. • Học liệu điện tử và các học liệu hỗ trợ cần phong phú, giảng viên cần chuẩn bị kỹ học liệu. • Giảng viên cần nhiều thời gian cho việc soạn bài, đánh giá sinh viên, hỗ trợ và tư vấn trong suốt thời gian diễn ra khóa học. • Người dạy và người học cần có kỹ năng sử dụng máy tính và hiểu biết căn bản về tin học văn phòng. • Cần phải có thiết bị để dạy và học: máy tính hoặc điện thoại thông minh, kết nối Internet. • Do không gặp trực tiếp nên có thể ảnh hưởng đến sự kết nối, thấu hiểu giữa người dạy và người học. • Có thể gặp sự cố về công nghệ: máy hỏng, ngắt kết nối đường truyền Internet dẫn đến gây gián đoạn việc dạy và học. <p>Đối với cơ sở đào tạo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Phải đầu tư chi phí ban đầu cho: nâng cấp hạ tầng công nghệ thông tin, chi phí cho việc khuyến khích giảng viên tham gia ban đầu. • Cần điều chỉnh lại quy trình đào tạo và ban hành các chính sách kèm theo. • Tâm lý e ngại của giảng viên không muốn tham gia.